

Ústřední komise fyzikální olympiády České republiky
**Úlohy regionálního kola 47. ročníku FO
kategorie A**

1. Klíče

Michal stál ve vzdálenosti $d = 15$ m před panelovým domem a Petr mu z okna potřeboval hodit klíče. Petr stál ve 2. patře a jeho ruka byla ve výšce $h_1 = 7,7$ m nad polohou Michalových rukou, kterými klíče chytal. Petra napadlo, že když místo vodorovného vrhu z 2. patra provede vodorovný vrh z 1. patra, Michal klíče při menší velikosti rychlosti snáze zachytí, proto klíče nakonec hodil vodorovně z 1. patra z výšky $h_2 = 4,6$ m.

- Vypočtete v obou případech velikost rychlosti klíčů bezprostředně před Michalovým zachycením a rozhodněte, zda je Petrova hypotéza správná.
- Odvodte obecný vzorec, který vyjadřuje, jak závisí při vodorovném vrhu velikost v_d rychlosti dopadu na počáteční výšce h , a určete, při jaké počáteční výšce by byla rychlost dopadu nejmenší.
- Petr ovšem mohl hodit klíče z počáteční výšky h_1 šikmo. Jaký by musel zvolit elevační úhel a velikost počáteční rychlosti klíčů, aby jejich rychlost bezprostředně před Michalovým zachycením byla co nejmenší? Určete její velikost i v tomto případě.

Počítejte s tíhovým zrychlením $g = 9,81 \text{ m} \cdot \text{s}^{-2}$. Odpor vzduchu zanedbejte.

2. Směs plynů

Směs argonu a helia měla při teplotě $t = 27$ °C a tlaku $p = 152$ kPa hustotu $\rho = 1,45 \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$.

- Pro obě složky určete parciální hustoty ρ_1 , ρ_2 , parciální tlaky p_1 , p_2 a počty molekul N_1 , N_2 v 1 cm^3 objemu.
- Určete měrnou tepelnou kapacitu c_V této směsi při stálém objemu.

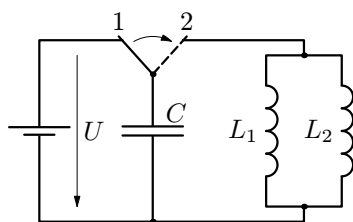
Relativní atomové hmotnosti jsou $A_r(\text{He}) = 4,00$, $A_r(\text{Ar}) = 39,95$.

3. Kmitavý obvod

Kondenzátor o kapacitě C nabijeme ze zdroje o svorkovém napětí U a pak jej připojíme k paralelně spojeným cívkám o indukčnostech L_1 a L_2 (obr. 1).

- S jakou frekvencí se obvod rozkmitá?
- Jaké amplitudy budou mít proudy procházející cívkami?

Řešte nejprve obecně, pak pro hodnoty $U = 10$ V, $C = 4,0$ μ F, $L_1 = 0,25$ H, $L_2 = 1,0$ H. Kondenzátor a cívky považujte za ideální.

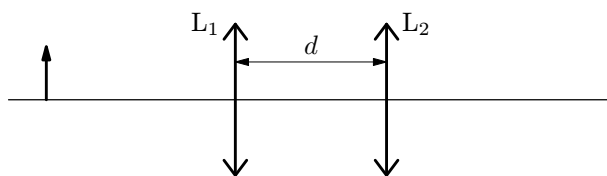

Obr. 1

4. Optická soustava

Dvě tenké spojky L_1 , L_2 o ohniskových vzdálenostech f_1 , f_2 tvoří opticky centrovanou soustavu, pomocí které zobrazujeme reálný předmět umístěný v různých polohách před první čočkou (obr. 2).

- Jaká je vzdálenost d čoček, je-li velikost výsledného obrazu konstantní, tj. nezávislá na vzdálenosti předmětu od první čočky? Jaké je příčné zvětšení výsledného obrazu?
- Jaká musí být vzdálenost předmětu od první čočky, aby výsledný obraz byl reálný?

Obr. 2